

Fra: Nordavind
Dato: 2. mai 2022
Vedlegg: [Energiforbruk husholdninger 1960-2020.png](#)

Viser til dagens kunngjøring fra Regjeringa.no, der Energikommisjonen ønsker innspill og synspunkter knyttet til kommisjonens arbeid:

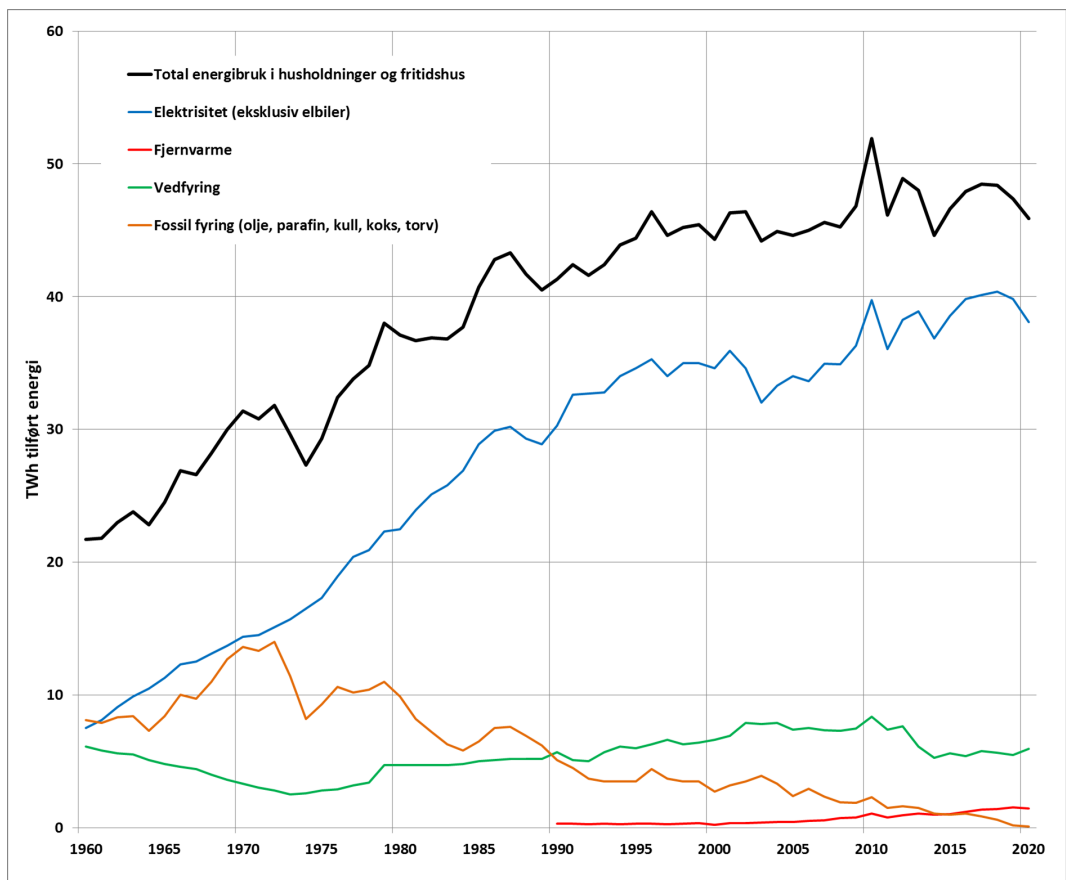
<https://energikommisjon.no/gi-innspill/>

...**Kommisjonen ønsker også skriftlige innspill.** Skriftlige innspill må ikke overstige to A4-sider og peke på hvilke deler av mandatet innspillet gjelder. Skriftlige innspill og presentasjoner i innspillsmøtet vil publiseres i sin helhet på denne siden.

Innspill må sendes til energikommisjonen@oed.dep.no innen 25. mai 2022. Energikommisjonen vil også møte utvalgte fagmiljøer som del av sitt arbeid.

Energikommisjonen ønsker innspill knyttet til mandatet, som har fem hoveddeler:

- 1. Hvordan påvirkes Norge av energimarkeder i rask endring?**
 - Vi opplever en dramatisk økning i etterspørsel av ren norsk kraft, drevet av hovedsakelig ønskede utviklinger (elektrifisering, ny kraftkrevende industri, eksportinntekter, osv). Men for å holde norske el-priser på fornuftige nivåer er det en forutsetning at vi opprettholder et innenlandsk kraftoverskudd på minst 10-15 TWh. Det vil med dagens utvekslings-/eksport-kapasitet legge et effektivt 'lokk på strømprisene' i det norske markedet.
 - Videre er det åpenbart at den innenlandske overføringskapasiteten mellom nord og sør må bygges kraftig ut. Det er en skam for Norge at billig vindkraft fra Nord-Sverige, til tross for svenskenes utbygging av sin innenlandske nord-sør transportkapasitet, skal holde strømprisene i Nord-Norge på behagelig lave nivåer i forhold til i Sør-Norge.
- 2. Perspektiver for utviklingen i kraftforbruket.**
 - Den ukontrollerte veksten i husholdningenes alimnelige energiforbruk må stagges med mye kraftigere virkemidler for ENØK og energieffektivisering:
 - Byggstandardene må kraftig innskjerpes. Det er en skandale at norsk boligbyggeindustri i 2022 fortsatt leverer 'standardløsninger' basert på å 'bare svi av' ren strøm i elektriske varmekabler og panelovner. Som et minimum må gode varmepumpe-løsninger (COP-faktor på minst 4-5) bli 'norsk standard' for alle nybygg og rehabilitering. Forslaget til ny TEK-standard er altfor svakt og altfor påvirket av utbygges og etablerte bygg-leverandørers egeninteresser i en treig og lite omstillingsvillig byggebransje. Har de ikke fått med seg at det skjer et 'grønt skifte'?
 - Enova må i mye større grad gis mandat og anledning til å støtte en kraftig aksellert implementering av kommersielt etablerte tekniske løsninger (varmepumper, smarte styringer, varmegjennvinning, osv). Ikke bare 'kommersielt umodne' teknologier, so fram til nå.
 - Investeringsstilskudd med sosial profil vil kunne hjelpe de som ikke har økonomisk evne til å investere egne midler for å redusere sitt energiforbruk.
 - Solstrøm og solfangere på tak eller fasader må være standard i alle nye bygg og rehabiliteringer. Potensialet i skulder-sesongene (høst og vår) er større enn man tror (kan dokumenteres med mine egne målinger og erfaringer på sørvest-landet).
 - Denne grafen basert på tall fra SSB's publiserte statistikker viser utviklingen i husholdningenes energiforbruk, fra før forrige energikrise (oljekrisen på 70-tallet) til dagens energikrise:
 -

3. Potensialet for samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon.

-
- Ny vindkraft på land i Norge kan bygges ut til en livsløps LCOE under EUR 25/MWh (25 øre/kWh) og er således den klart billigste, skalerbare nye, rene kraftforsyningen.
 - Havvind kommer for sent og er foreløpig 2-3 ganger dyrere å bygge ut enn landbasert vindkraft.
 - Atomkraft ville eventuelt også komme altfor sent og vil åpenbart være mye, mye dyrere, med tillegg av ukjente kostnader for avfallsdeponi. Ref. de siste budsjettene fra Finland, Frankrike og UK. Alt snakk om atomkraft i Norge må bare avvises som irrelevant og urealistisk inntil en eller flere norske vertskommuner gjør bindende vedtak om lokalisering av atomkraftverk og deponi for radioaktivt avfall. Motvinden mot vindkraft på land er bare labor bris i forhold til stormen som vil møte atomkraft i Norge.
 - Mer småkraft bør selvfølgelig bygges ut og eksisterende vannkraft bør oppgraderes, men potensialet er lite i forhold til behovet for ny, ren kraftforsyning.
- En stram konsesjonspolitik skal selvfølgelig videreføres, med stramme, klare krav basert på konsekvensutredninger og lokal medvirkning, med bedre lokal verdikaping. Nå når vindkraften gjennom teknologiutviklingen og lave kapitalkostnader er blitt lønnsom uten noen form subsidier bør ikke dette være noe problem.
- Det er bekymringsfullt at regjeringen nå i praksis innfører et 'kommunalt veto', slik som Sverige nå avskaffer fordi det har virket skjevt og dårlig. Energipolitikken (og forsvarspolitikken) er sektorer som er for komplekse og krever dypere innsikt og mer langsiktighet enn det lokale norske kommune-politikere evner å håndtere på en god måte. Energipolitikken (og forsvars-politikken) må fortsatt være et nasjonalt anliggende, der premissene legges av kompetent, uhildet sentral forvaltning og beslutninger i siste instans taes av folkevalgte statsråder med ansvar overfor Stortinget.

4. Perspektiver for forsyningsikkerheten.

- Mer vind og vann, hand-i-hand, er åpenbart det beste satsingsområdet for innlandsk stabil kraftproduksjon som sikrer forsyningsikkerheten till lavest mulig kostnad for norsk industri og norske forbrukere. Utbygging av vindkraft (med produksjon som vinden blåser) må balanseres med at magasin-vannkraften i mye raskere og i større omfang

konverteres til pumpekraft. Vindkraften vil med absolutt statistisk sikkerhet forsyne mest energi gjennom vinter-sesongene, når forbruket er høyest og vannkraftmagasinene tappes ned (fordi tilsiget er frosset). Det er således opplagt at vind og vann, hand-i-hand, er en svært god løsning.

- Denne løsningen krever 'bare' to ting:
 - For den etablerte norske vannkraften kreves nytenkning, vilje til endring av gamle, etablerte drifts-strategier og justerte økonomiske insentiver (beskatning?). Er samfunnsoppdraget for den etablerte vannkraften ren og billig energiforsyning, eller er det blitt å 'bare være melkeku for stat og kommuner'? ...ved at utbytte-utbetalingene fortrenger nye investeringer i oppgradering og utvikling av vannkraften?
 - For utvikling av vindkraften kreves politikere og forvaltning med politisk ryggrad til å stå imot og tilbakevise usaklige protestbevegelser og populistiske stemmefiske. Det framstår som irrasjonell endringsvegring når mange av de samme kreftene som har protestert mot vindkraft nå også protesterer mot høye strømpriser. Vi observerer nå den absurde situasjonen at mange av protestantene protesterer mot seg selv! Man VIL IKKE ha vindkraft til 25 øre/kWh mens man VIL ha lavere strømpriser! Dette henger åpenbart ikke på greip.
 - Strukturelt skyldes de høye strømprisene primært at forbruksveksten har 'spist opp' kraftbalansen. Historisk har et kraftoverskudd i normalår på 10-15% av det norske kraftforbruket sikret stort sett behagelige strømpriser i Norge. Denne situasjonen må re-etableres med akselleret utbygging av ny, ren, billig kraftproduksjon. Minst 30 TWh de neste 10 årene. Mer vil kunne sikre store eksportinntekter. Det er akseptert faktum og gode at Norge er netto-eksportør av gass til kraftforsyning (årlig ca 900 TWh). Hvorfor skal vi problematisere krafteksport, enten det er i form av ren elektrisk energi, eller balansetjenester fra pumpekraftverk, 'eller flytende kraft' som hydrogen eller ammoniakk, eller 'størkna kraft' som aluminium og andre lettmetaller, eller som data-kraft?

5. Sentrale interessekonflikter i energipolitikken.

- Tilnærmet 100% utenlandsk eierskap (hovedsakelig EU-baserte pensjonfonds-forvaltere) har vist seg å være problematisk for vindkraftens politiske aksept og legitimitet i Norge. Dette er dessverre selvforskyldt, gjennom Finanstilsynets stivbeinte, særnorske fortolkning av MIFID-direktivene, som i praksis blokkerte norske pensjonskasser fra å investere i norsk vindkraft, fordi de i motsetning til sine europeiske konkurrenter måtte stille mye høyere egenkapital bak slike investeringer i unotert infrastruktur.
- Disse begrensningene ble omsider fjernet av Solberg-regjeringen for ca to år siden gjennom endring i forskrift for Finanstilsynet. Men i mellomtiden har de norske pensjonskassene som gjerne ville ha investert i norsk vindkraft blitt forbigjort av sine utenlandske konkurrenter. Stoltenberg-regjeringen fratok norske pensjonsforvaltere 5-8 år med muligheter til å bygge erfaring og ekspertise med slike investeringer i unotert fornybar infrastruktur.
- AP-regjeringen må nå ta grep for å rette opp og kompensere for feilgrepene begått av Stoltenberg-regjeringen (inkl. 'Jerntriangelet') etter finanskrisen. Nye norske vindparker vil få bedre nasjonal politisk legitimitet gjennom norsk eierskap, ved at norske pensjonister, gjennom KLP, Storebrand og andre pensjonskasser, gis like muligheter og oppmuntres til å finansiere og påvirke nye utbygginger av norsk vindkraft.

Norge trenger nå en ny, mer bærekraftig 'tredje bølge' av vindkraftutbygginger på land, etter at det ble full stopp for 'andre bølge' som ble bygget ut under el-sertifikat-systemet fra 2012 til 2019. Før det var 'første bølge' bare pilotprosjekter, mens Norge overlot til Danmark og andre land å 'kjøpe ned' vindkraften til dagens situasjon, der norsk og svensk vindkraft på land er anerkjent som Europas billigste skalerbare nye, rene energiforsyning.

Dette må vi kunne få til, med en akseptabel visuell påvirkning av vakre norske landskap. Tyskland har 20 ganger høyere tetthet av vindturbiner enn Norge.

Selvfølgelig skal vi også bevare biologisk mangfold, uten å legge beslag på i nærheten av så mye 'uberørt natur' som hyttebyggingen (160 000 + 200 000 nye hytter i Norge legger beslag på mer enn 300 ganger mer 'uberørt natur' enn de 1300 vindturbinene som er blitt reist så langt.

Mer enn halvparten av disse 1300 er reist på kultur-beiter, der det er plass til mange flere vindturbiner som ikke vil legge beslag på noe 'uberørt natur'. La oss se til svenskene, som har utviklet bærekraftig samdrift mellom landbruk, skogbruk og vindbruk.

Som bakgrunn for mine innspill:

- Jeg har de siste 10 årene arbeidet som selvstendig konsulent med teknisk kvalitetsikring (due diligence) av norske og svenske vindkraftutbygginger, på oppdrag for alle de ledende europeiske pensjonforvalterne og långiverene ('project finance' bank-konsortier). Arbeidet har gitt meg omfattende førstehånds innsikt i utbygging av nesten 100 TWh ny ren vindkraft i Norge, Sverige, Finland og Danmark fra 2012 til idag.
- Disse landbaserte vindkraft-prosjektene sikrer minst "4% garanti-avkastning" på pensjons-sparingen for hundretusener av EU-pensjonister, mens norske pensjonister desverre IKKE fikk anledning til å investere sine pensjons-beholdninger i norske vindparker. Dette har vært en svært frustrerende situasjon, også svært demotiverende, for både meg og mange andre i den norske vindkraftbransjen.
- Stopp-kjør-stopp politikken for vindkraft i Norge må nå erstattes av en jevnere utbyggingstakt, som også skaper grunnlag for norsk kompetanse- og nærings-utvikling. Slik vi fikk det til i oljeindustrien (der jeg forøvrig arbeidet i 25 år før min 'andre karriere' (?) i vindkraften..)

Gjerne ta kontakt hvis noen av mine innspill på de fem temaene ønskes dokumentert eller utdypet.

med vennlig hilsen,

Hans Ole Lørup
konsulent fornybar energi

Norsk Dansk Vind AS • NO 989 837 354 MVA • Ragnhilds Gate 66 • NO-4044 Hafrsfjord
T +47- 51 89 58 00 • D +47- 51 89 58 01 • M +47- 45 49 93 71 • E hol@nordavind.eu